

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 34.

A Magyar Kurir 41-ik darabjához.

Magyar Ország.

Heves Vármegyéből, Május 4-ikén, 1814 eszt. Ennek a hónapnak 3-ik és 4-ik napjain olly rendkívül való hidegek voltak, hogy a mezei szőlős kerteket egészen össze rontotta, azoknak gyenge termését, a gyümölsöt termő fáknak bimbóit a hideg megvette, a terméshez is kevés reménység lehet, sőt még a barmokban is felette sok kárt tett; úgy annyira, hogy sok gulyákban 30 40 darab is megfagyott, a pusztákon volt sertések de kiváltképen a mezőkben volt és már megnyírt juhnyájak között is sok elveszett, egyszóval meg nem lehet mondani, mennyi károkat okozott ezen hónapban uralkodott nagy hideg.

Egy buzgó Hazafi következő verseket írt a szövetséges hadi szerzgeknek a Frantziákön vett győzelmekről.

Az L-ik Zsoltár nótájára.

1. Fénylő világosságban lakozó
Telyes hatalommal kormányozó
Felség, kinek a' Menny ülő széked
A' föld pedig tsak számolyod néked
Kinek számos Angyalok udvarolnak,
Nevedre minden térdek meghajolnak,
2. Kinek semeid pillantására
Parantsoló szádnak szózatyára
A' mormoló szelek meg némúlnak
A' fel duzzadt habok lesímúlnak
A' bánykódó tenger megsendesedik
Szódat fogadván engedelmeskedik.
3. E' világnak roppant alkotmánya
Kezeidnek lévén tsinálmánya

Úgy esik ebben minden változás
Mint tartya az örök határozás,
Semmi szándék, bár akárci mit végez
Akaratod nélkül nem megyen véghez.

4. A' böliseknek tanácsát el bontod
A' döflüs kevélyeket megtontod
A' hatalmast levonod székeből
Kitsapod dühös kardgyát kezéből
A' magos póltzon ülőket leejted
Ditsőségek fényét homályba rejtéd.
5. A' ki mindég szabad kényen megyen
A' hol nem velné ott éri szégyen.
Az erősnek le vered erejét
Legörbited merőn tartott fejét
Az alázatosnak adod kegyelmed
Az erőtlennek nyújtod segedelmed.
6. A' vitézeket gyávákká teszed,
Hogy hátrállaynak azt tselekszed
Kardgyaiknak élit megtompítod
Kevély orczáikat meg piritod;
Tsak úgy bánsz akármelly roppant táborral
A' melly könnyen jádzik a' szél a' porral.
7. A' hadban annak adsz győzedelmet
A' kinek akarsz tenni kegyelmet
Másként a' bajnokok sok ezere
Te nállad nélkül semmit sem nyere
A' felemelteket le taposod
A' nagyra vágyókat földhöz tsapdosod.
8. A' viadal nem az erősöké
A' győzelem nem a' böltsöké
Az ütközeten prédát te osztasz
Gazdagokat kintsektől meg fosztasz
Koszorúikat róllok leszaggatod
És más nemzetek fejekre aggatod.
9. Senki te veled szembe nem szállhat
Tekinteted előtt meg nem állhat

Mihelyest csak egy szóval parantsolsz
Mingyárt sok ezreket össze rontsolsz.

Haragos karodnak tsapásával
El sepressz sok vezért ármádájával.

Azoknak az Austriai Csász. és Kir. hadi Tiszteknek laistroma, a' kik ezen 1814-ik esztendőben, a' Fő Ármádnál Febr. első napjától fogva azon hóluap 9-ik napjáig, és Mártzius 16-ik napjától fogva, annak utolsó napjáig az ellenség előtt elhullottak, megsebesítettek, és fogságba estek.

1. Meghóltak:

Kapit. Steger	}	a' Lajos Fő	A. Hadn. Jeckel a'	Székely Vég helyi
F. Hadn. Simansky		Hetzeg R.		R. ből.
Zászlót. Procop		ből.	Kapit. Pállag	
Kapit. Freytag	}	a' Rudolf F	F. Hadn. Stamm	dász Bar.
— — Jaan		Hertz. ből.	A. Hadn. Beermann a'	Lany Gran. Ba-
Zászlótartó Horoszand a'		Gyulay Ignáz		tallionjából.
		Reg. ből.	Lov. Kap. Nostitz Károly	}
F. Hadn. Armligustera a'		Collorede Mans-	F. Hadn. Divits	
		feld Rgb.	— — Szelétyky	stein hu-
F. Hadn. Bendorf	}	a' Simsen	Lov. Kap. Demény, és	szár Reg.
A. Hadn. Schabert		Regement-	A. Hadn. Stankovich a'	Jósef Fő Her-
All Kapit. Hermann		jéből.		szár Reg. ből.

2. Sebbeestek:

Feldmarsal Lajt. Gróf	}		A. Hadn. Lázár	a' Gyulay
Hardegg Antal			— — Muhlbeck	Ignáz Gy.
F. Str. M. Blageovitz		a' Gen. Q.	Zászlót. Trtstansy	Regb.
— — Ehrenstein	}	Mester	F. Hadn. Victor a'	Kottulinskiéből.
— — Metzen.		Stabtól.	All Kapit. Adám	
Kapit. Bergmann	}		F. Hadn. Druckwar	
— — Thaller			A. Hadn. Sperling	
All Kapit. Waldstädten			— — Kovács	H. Rgb.
F. Hadn. Maurer	}		Zászlót. Tomashek	
— — Adam			— — Pohl	
— — Rosenauer	}	a' Rudolf	Kapit. Weribari a'	Márjassi Gy. Rb.
A. Hadn. Reisinger		Fő Hercz.	— — Kollack	
— — Princz	Gy. Rgb.	All Kapit. Degenschild		Gyalog
— — Kuncrer	}		A. Hadn. Graf	Rgb.
— — Richter			— — Wiener a'	Kollowr
Zászlótartó Wosz.				Reg. ből
Kapitány Heger	}	a' Ferdi-	Kapitány Rakitewich az	Oláh illir. ör-
— — Helmfeld		nand F. H.		
F. Hadn. Chialy		Gyal. Rgb.		
A. Hadn. Bumert				
Zászlót. Carro				

[A' többit a' jövő posta. napon].

H Í R A D Ó

A' Nemz. Gazda' XXI Számjához, Máj. 24.

1814.

A' Nemzeti-Gazda' TT. Olvasóihoz, 's Azok által minden Magyar Hazaszülőthöz.

Talán eljött az az óra, melyben a' sok politica-visszontagságokkal küszködött Gazdaság és Kereskedés a' maga' elfogódott szívét kiszellőztetheti? — A' Nemz. Gazda' első próba-fél esztendejében, a' mai napig bajlódunk, magunkban, 'tsaknem minden derek Nemzektől, a' kiktől legtöbb gazdaságheli surrogatumot várhatunk, elzárva. Hogy ne reménylhetne ezután a' Mezeigazda 's Kereskedő mindent, mikor Angliának, Hollandiának, Frantziaországnak, Helvétianak, Németországnak, egyszóval, Európának, az aranybányáknak! — mindennek az úttja tátvanyitva vagyon? — Ha ekkoráig is olly' nagy betsű leveleket érdemlettünk crótelen igyekezetünkért, [mellyekertitt nyilván, alázatos köszönetünket hálálva megteesszük]; ezután, még több olyanokat igyekezünk érdemleni. Amazok által, legalább meggyőztettünk arról, hogy az a' tsekélység, a' mit írtunk, hasznos dolog ma is, szintűgy mint első nap lehetett, hasznos lesz ezután is; az ágyú' megszökésével nem fog a' Nemzeti-Gazda elenyészni, hanem inkább éledni: és, ez az egy hasznunk, a' miért ekkoráig fáradoztunk.

Most, a' Nemz. G. TT. Olvasóin van a' sor, a' Kik Magok' részéről megmutatták azt nemes tselekedettel, hogy kelljen a' jó szándékot elősegélleni: de kérjük arra is egész bizodalommal, — ne sajnálják Hazafíú szerzeteket megkettőztetni az által, hogy Kiki, ha többet nem, legalább egy új Előfizetőt szerezni méltóztasson; annyival is inkább, mivel a' Munka, és annak tisztességes nyomtatására

szükséges költség, nagyon szaporodik, mint Kiki, a' ki a' Munkát, 's a' mostani időt jólszámba veszi, könnyen általláthatja. — Az első árkusból, az első fél esztendőben keveset nyomtattunk [kimerne bizonytalan rovársra a' mai időben nagyba kezdeni?], melynek egy részét megesmértetésül, ingyen osztottuk széjjel; de ezt, a' következő fél esztendőben nem tselekedhetjük, mert nem győzzük. A' TT. Előfizetők' Laistromából, mely a' XXVI-dik Számmal el fog menni, kitették, Kik és Hányan voltak a' Nemz. Gazda' Fundamentomkövei. Vajha kétannyira telne a' jövő félesztendei Laistrom!

Jóllehet a' nyomtattatás, — mint a' Német mondja — dühös-drága; mindazáltal mi, a' Nemzeti-Gazda' taxáját, a' félesztendei 11 forintot, meghagyjuk, hollott a' Munkát szembetűnőképpen szaporítottuk; és ha az Előfizetők' száma nem eléggé szaporodik, a' költséget ismét a' magunkéból fogjuk pótolni, mivel' jól érezzük, halljuk és tudjuk, hogy szűk a' pénz ott is, a' honnan segedelmet kell várunk. Nem kívánunk mi többet, hanem csak annyit, hogy szives fáradozásunknak, ne éppen csak ez az egy jutalma lenne — jó Hazafiak, jóban foglalatostkodnak, megfelelnek hazafiúi kötelességeknek.

Vannak egész Vidékek — meg fog tenni a' Laistromból — a' hol a' legtehetősebb Magyarok ezt mondták: — inkább a' Németet és Frantziát olvassuk. — Jó ejtszakát édes Haza! — Mi, nem óhajtunk egyebet, hanem csak azt, hogy az ilyen Hazafiak, hasonlítsák egybe a' hazabeli termést a' külföldivel, mert — nemo est dives, nisi comparatus; nemo est pauper, nisi comparatus.

Ha számosan akadnának, a' kik e' fojó első fél esztendőbeli Nemzeti-Gazdát is kívánnák megszerezni; úgy, újra fogjuk annak az első árkusát nyomtatni, [a' második árkusból van még]; melyre egyedül csak bjelentést, pénz nélkül várunk.

A' Nemz. G. TT. Kész-Olvasóiban bizakodunk legjobban, a' kiktől várhattják az újj Előfizetők az egyenes ítélettételt, mivel' már Amazok meggyőződhetek arról, hogy ha egy másforma Ujjság megérdemél egy napi életet; úgy erre felillik száz esztendő, akármiilyen legyen ennek belső betsi. — A' taxának [11 forintnak] fogyatkozás nélkül való felküldéséig senkinek sem szolgálhatunk.

A' legközelebb beállandó fél esztendő' kezdetével [Jul. 5.], a' Nemzeti-Gazda' Második Árkussát, kezdjük egy fordított betses Munkán — A' Baromvoslásról általljában —; mellyet egy, Mezeigazdaságot tanuló tudós Ifjú, jó Magyar ember fordít anyanyelvünkre. Azután következnek, más Munkákkal együtt, a' Pall. Mez. Gazdaság' III-dik Darabjának I, II, és III-dik Szakasszai:—A' Baromtenyésztés röviden és általljában; a' Lótenyésztés, és a' Szarvasmarha-tenyésztés bővebben, és különösen.

Ugyanakkor kezdjük, a' Nemz. Gazd. XV-dik Számjában megígért rendel, a' Magyar Mindentudomány' Recenzióját is nyomtattatni, Tódalékul; mihelyt a' Tudósoktól a' megkért rövid Munkák elkezdenek hozzánk érkezni: mellyeknek felküldésére, ismét bizodalommal idézünkfel minden, Magyar Nemzetét szerető Magyar Tudóst, napkelettől enyészetig, — Brassótól Bétsig, Eperjestől Tsáktornyaig.

A' Nemz. Gazd. XV-dik Számjában, a' 228-adik lapon kért gabonamértékek' mérséklettjeit is [dimensiones], és a' Termények' árrának minéllebbvaló felküldését óhajtvá várjuk. — A' Tsáktornyai tudósítás, mely Bétshez 13 postatánya, már Apr. 25-dikén nállunk volt; de nem volt több útítársa, hogy vissza botsátottuk volna. Szebenből is hozzánk érkezik a' levél 10—11 napra. — Mi nem hevertettjük a' tudósítást hetekről hónapokra, sőt esztendőkre*]; hanem,

* A' Gazdaságbeli, áprilisi német Ujjságban, lehet látni a' Pošonyi Termények' arrát Jul. 5-dikéről, 1813. — Au-

mihelyt jön az, küldjük azon nyomon, mert mi mindenre ráérünk, a' mi elmúlhatatlanúl szükséges, tsak legyen tárgy, a' mely kötelességünket nogassa.

[hogy ez a' hely üressen ne maradjon]

Tsalángyólt, s' vászon, 'sat.

Ásiában kétféle tsalánnak [tsajánnak] veszik hasznát, kender helyett. Az eggyik a' mi közönséges nagy tsalánunk [kétlaki ts. Fúv. Könyv. — *Urtica dioica*, L.], a' másik az apró ts. [U. *urens*, L.], vagy talán egy harmadiknak is, — epres ts. [U. *pilulifera*, L.]. Persiában és Bucháriában vetni szokták azt; a' Káspium tenger mellett pedig vadon is terem valamint nállunk.

Baskiriában, a' kétlaki tsalánból szövök az aszszonyok a' magok' híres gyóltokat, 's kötök a' retzét Osiákban. De tsakugyan nem szönek Ásiában olyan finom vékony gyóltot, mint a' mállyet a' Németek *Nesseltuch*nak neveznek. — Persiában, a' kendert *Kurának*, a' Tatárok pedig *Kindernek* nevezik*].

gustusról, Septemberről, Octoberről és Novemberről. De még ennek is nagy a' haszna! — Mitsoda kívánva olvassa egy most élő, szemlélődő hölts Magyar, a' Tadós *Schwartner*ünk' *Statisticájában* azt az egy ideit, hajdani, akkor szörnyű drága Terményárt! — Hát mikor minden ilyen árt, most is, idővel is, eggyütt talál? —

* Illyen formán ír Beckm. [l.B. p. 148.] erről a' dologról.
